

Hirdetési díj:

Négyhasábos petü sorát
egyszerű hirdetésnél 5 kr.
háromszorinál 4 kr. több-
szörinél vagy nagy ter-
jedelmű hirdetésnél ár-
számítás.
Egyes szám ára
15 kr.

HORTOBÁGY.

KÖZHASZNU ÉS MULATTATÓ TARTALMU HETILAP.

Megjelen minden vasárnap.
Előfizetési ára egy évre
6 frt, fél évre 3 frt,
három hónap 1 frt. 80 kr.
Szerkesztő és ki-
adóhivatal a szeg-
lédutczni 3. számú háza-
házban.

A tisztelt olvasóközönséghez!

Illő, hogy amidőn e lapnak szerkesztését, eddigi szerkesztője Illéssy György urnak visszaléptével ezennel átveszem, először is bemutassam magamat a t. olvasóközönségnek.

Minden — a lap érdemére czélzó hiu ígéretet mel-
lözve, elegendőnek tartok csupán annyit jegyezni meg, mi-
kép a t. szinüvegyleti választmány nagybecsü felhívására
a „Hortobágy“ szerkesztését oly elhatározással fo-
gadtam el, hogy ennek belbecse fokozatos emelkedésére
teljes erőmből minden lehető elkövetendek s az olvasó-
közönség méltó igényeinek eleget tenni igyekezem.

A t. olvasók tájékozhatása végett meg kell egyébiránt
említenem, mikép a „Hortobágy“, ugy Debreczen város, mint
vidékének szellemi és anyagi érdekeit ezentalis híven kép-
viseli és a rovatokat irodalmi, nevelési, művészeti,
köznyelviséget ébresztő s mulatva oktató
elbeszélések, irányczikkek, végre ipar, gaz-
dászati, kereskedelmi s egyéb közhasznu köz-
leménynyel törekedem érdekesbvé tenni; mely czélből
már is számos tekintélyes szellemi erőt sikerült a lap szá-
mára megnyernem, — ami által kezdett utam szerencsése
biztosítva lesz.

Debreczen, 1863. jul. 5.

Sárváry Elek

mint a „Hortobágy“ felelős szerkesztője.

Munkát a népnek!

„Megnehezült az idők viharos járása fölöttünk.“

„Uram! harminez esztendeje elmúlt, hogy a Hortobágy-
ot járom, de még ilyen siralmas inséget nem láttam ott
soha; — a mi kevés füvet a tavaszszal kiparancsolt az Ur-
isten a földből, elszáradt uram annak még az élő gyökere
is; ha látná uram azt az inséget; kicsordul az ember sze-
méből a könny, ha látja azt a szegény jószágot, mint rájja
nyalja a kopasz földet, mint teszi egymás hátára a fejét s
ugy bög fel keservesen az égbe, mintha tudná, hogy az Ur-
istentől kell várni az esőt.“ Ily egyszerű, de valóban szo-
moru képen írta le három hét előtt egy öreg gulyás a hi-
res hortobágyi gulyajáró föld inséges állapotát. Azóta ne-
hány jó eső járt ama szomszj legelő földre s az azt elhagyó
baromcsordák lassankint visszazivárognak; de a napok óta
ismét folytonosan uralgó hőség, mely árnyékban j.n. 28-
kán 30 fokra hűgött, csaknem kiálthatatlanná téve a szünet
nélkül működő tikkasztó szélétől, újra kivette a földből a
jótékony esőnek minden sikerét. Ugy látszik, hogy a ta-
vasz kinyíltával oly szép reménynyel biztatott természet
maga is kór állapotra jutott s midőn barmaink ezrei a
gyakran meg nem illett zsiros Kanaán névvel megé-
nekelt térs pusztáinkon élhalálal küzdve, erőben, számban
megfogyatkozva más tájakra elvándorolni kénytelen-
nittettek; midőn a szokatlan későn beköszöntött dér és fagy
gyöngye növényeink nagy részét fölperzseltte; midőn máskor
az aratók víg danái között rengeni szokott kalászhullám
eltikkadva, kiaszva, idő előtt volt kénytelen ledőlni a re-
ménye vesztén keservesen hullató földműves kasza-
esapátal alatt; midőn a megmaradt, de még az élet ten-
getésére talán elegendőnek látszó vetéseinket a jégforgo-
tegek teljesen összetörtek s a több mostoha év óta
súlyos csapásokkal látogatott Kunság munkás fiainak
könnyelt szemmel kell odahagyniok a jó remény fejében
már aratás alá is vett, — s most a jégtől elpusztított idegen
vidéket és bizonytalan kilátással még távolabb vándorolni-
ok, hogy magok s övéik számára a betevő falatot megke-
reshessék; ily folytonosan sötét képeknél nagyon is ráülök
városunk s környeke határaitra ama panasza: „megnehe-
zült az idők viharos járása felettünk.“

Távol áll szándokunktól, az inség képét tulságosan
kiáltiló szellekkel festeni borzasztóbbá, s hiszszük, hogy a
gabonanemek árának a mult napokban oly hirtelen fel-
szökkenése csak a tulságos megrémülésnek s talán néhány
nagy gabonahalmaz-birtokos mesterkélt műveletének volt
kifolyása s jelenleg még oly reményben lehetünk, hogy
bár vetéseink fele a kitaró szárazságnak esett áldozatul,
másik felét pedig a váratlan jött jégviharok megtizedelték,
— ha bazában hiányt szenvedünk is, — kenyérnek való
rozs, szomszédos vidékeinken fog annyit arattatni, hogy a
nagy szükség kétségbeesztő rémeitől nem remeghetünk. De
más részről nem szabad kiesnylőleg lenéznünk a közelgető
ellenség nem ismert erejét sem; sőt miután jó reménynyel
biztatott teengerivetésünk után — hol azokat kellő időben
jó eső meg nem áztatá — a pusztítva forrázó meleg szél
miatt, majd semmi termés számítható: éber vigyázat s elő-
gondoskodással fölkesztetlen kell a fenyegető vész szemébe
néznünk. Ugyanazért, tiszta jószándékból eredő s az illető

városi hatóságot elővigyázatra és ebből folyólag czélszerű
intézkedésre fölkérő nézeinket röviden elmondani, ke-
resztyéni és polgári kötelességünknek ismerjük.

A veszély, melynek eljötté még nem bizonyos ugyan,
de fenyegetéseitől méltán írthatni: egyes szegényebb esa-
ládoknak valódi inségie jutásában és földművelő
házánkfainak elszegényülésében s tönkrejutásában
állhat. Földes gazdáinkon, — kik a mostoha idő miatt,
földjeiktől majd semmi jövedelmet nem remélhetnek, sőt
részben, igavonómarháik évesztése miatt, részben vető-
mag s cselédtartási költség hiányában, önhibáikon kívül,
aggódva nézhetnek az elszegényedés sötét jövőjébe, —
egyfelől talán törlesztésre előlegezendő készpénz, másfelől
jövő aratásig vetőmagban adandó kölcsön által segíthetni.
E tekintetben örömet hitelt adunk azon, már több hazai
lapban olvasott s meg nem czáfolt hírek, miszerint város-
sunk hatósága több ezer mérő gabona beszerzése iránt tön lé-
péseket. — A valódi inségrejutástól kiválólag azokat felt-
hetjük, kik dologtehetetlenek, vagy a munka s foglalkozás
fölkeresésében hanyagok, ügyetlenek, járatlanok; a mun-
káképteleneket a szigorubb idők beálltával, kevés pénz s
kenyérnekvaló ingyen kiosztásával az elpusztulástól
megmenteni, — a dologra képes kezek számára pedig,
melyek napszámjaikkal keresik élelmüket, oly munkát ál-
litani elő, melyből jobb idők beálltáig magok s családjaik
fentartását enerejükkel eszközölhessék, a közönségnek s
illetőleg az ezt képviselő hatóságnak feladata, kiváló gondja
s egyik legszebb kötelessége. Most is lehet már látni hely-
béli, de kivált vidéki dologképes egyéneket, dologkeresés
s ennek hiányában darab kenyér végett házrólháza járo-
gatni; kétségtelen, hogy ezeknek száma az inségesebb idők
elkövetkeztevel naponkint növekedni fog. — Még most
halk suttogásban elhalál, majd a nehezebb idők közeled-
tével mindig hangosabban kiáltva, végre szivertázó riadás-
ban fog kitörni e pár szó: munkát a népnek!

Miből álljon e munka, mely különösen napszámából
elő embertársainknak huzamosb keresetet nyújtani képes
legyen, a hatóság belátásától s határozatától függ ugyan;
de némi tájékozásul egypárt fölemlíteni talán nem magya-
riztatik tolakodásul.

Mindenki érzi szükségét, ki helyismerettel s annak
viszonyai tudásával bir, miszerint nagy terjedelmű külle-
gelőnk, — ha kivált azt a mindenható akaratainak a mos-
tanihoz hasonló tartós szárazsággal látogatni tetszik, —
mesterséges tisztai öntözésre vár; ennek elérésére viztartók,
csatornák, zilipek szükségesek; ezek készítésére sok mun-
kás köz kívántatik s számos dologképes atyankünnak nyuj-
tana tartós élelemforrást. — Ha azonban a zilipezés elo-
munkálataira nézve a városi hatóság s a szomszédos bir-
tokosság részéről netalán még semmi lépés nem történt
volna, avagy annak tényleges munkálatabavétele nem rö-
vid időn lenne eszközölhető: annak munkálatabavétele ide-
jeig roszaságairól messze ismeretes közlekedési s országos
utaink jókarbáhozatalát látnok mielőbb megkezdhetők.
Itt van mindjárt legközelebb a várostól Mike-Péresig egye-
nes vonalban, de nagyon egyenetlen felülettel végig húzó
országútunk; ennek megtöltése, kavicssal meghordása s
jókarbáhozatala pár száz embernek jó darab ideig nyújtana
munkát s kenyeret; sőt a munkás kezek aránya ugy kíván-
ván, többi ország- és közlekedési utunk kijavítását, ugyan-
azon időben, több helyen is megkezdhetni s végrehajthatni
véljük.

Nagyon jól tudjuk, miszerint lesznek, kik, midőn a
város jövedelme a mostoha idő beálltával a szokottnál is
csökélyebbre számítható s midőn e csökély forrást is a nagy
mérvényben fölmagasult administrationalis költségek s a majd-
nem elvi zhetlenné vált adónemek csaknem egészen kitüri-
tik: hiu ábrándnak s álomképnek mondandják oly munka-
nemek előállításáról mégcsak emlékezni is, melyekre pénz,
igen sok pénz szükséges; de más részről meg vagyunk gyö-
zödvé, hogy városunk hatósága jóelőre meghallván az idő
és körülmények intő szövegét, munkát, fáradságot s ha kell
áldozatot nem kímélve, minden utat és eszközt megkisérl-
lend, hogy a szükséges pénz, minél előbb s addig, míg késő
nem leend, bárholman is előteremtse. Ennélfogva teljes bi-
zodalommal nézünk a hatóság erélyes intézkedése elé s
megvárjuk, hogy ily fenyegető veszély elháríthatása, vagy
legalább enyhítése czéljából, mindent elkövetend, mit jó és
üdvösnek látand.

Komlóssy Imre.

Tovább és netovább!

(egy a század szelétől elkapott fiatal ember elmékedése a haladásról.)

Minden előtt szükségesnek tartom kijelenteni, hogy
én testestől lelkestől a tizenkilenczedik század embere va-
gyok. Sem nem korán, sem nem későn születtem. De meg nem

előztem sem el nem maradtam korómtól, épen a legkellőkö
zépébe találok magam; minélfogva, ha ad rá a század va-
lamit, teljes megelégedésemről biztosíthatom. — Sokan,
nem tudom, micsoda kedvteliséssel tudnak ábrándozni az ő
világ költői szépségein, midőn az emberek opera s ballet-
színházak és czirkusok hiányában a természet civilisálatlan
örömeiben kerestek menedéket, s nagy elvétre esett meg,
hogy holmi bakkanestalan mezei istenekkel és crinolinta-
lan nymphákkal lefelepillhettek egy hüs forrás partján,
társalogni az időjárásról, vadméhekről és ótlatlan rózsátón
nőtt virágokkal hajigálhatták egymást. Hiszen ami azt
illeti, én magam is tudnék választani a mythológiából ma-
gamnak való történetecskéket, miket egyuttal novelláknak
is fel lehetne dolgozni; szeretem legeltetni képzeletemet
az idylli kor virányain, pásztori jelenetein: de végre is jó
minekünk a tizenkilenczedik században élni, ha egyébert
nem, már csak azért is, mert a válogatást nem bízták ránk.
Okos embernek pedig legkényelmesebb dolog mindent a
maga javára magyarázni. Ha az ember egyszer már meg-
született, vagy ami nagyobb veszedelem, megházasodott
vagy meghalt: legezlszerűbb mindezen isten rendeléseiben
megnyugodni; ha az embernek a szürét kiteszik, vagy ma-
gát beteszik, ha az ember előbb elkap, azután bekap és
végre kikap, ha az embert szépen kifizetik, vagy csunyán
befizetnek neki: igen jó dolog azon hitben lenni, hogy
mindennek illetéknépen kellett vala történnie. Ez a szá-
dad philosophiája. Egyébiránt ugy gondolkozzék kiki, amint
neki tetszik. Ha valaki, miután a falnak ment, még azután
kezd okoskodni felette, milyen irányban kellett volna in-
dulnia, hogy az ütés kisebb lett légyen, vagy, hogy lehetett
volna a szerencsétlenség még nagyobb mérvű: az legalább
is elveszit vele néhány órai időt, ami pedig, mai fogalmak
szerint, pénz, aminek meg, köztudomás szerint, nagy ágiója
van. A tények logikája ellen esztelenség rugódozni. Ha az
embert egy kedves barátja megtréfálta, egy jóakarója jégre
vitte, egy becsületes adósa behuzta: az aztán bevégzett
tény; kárpótlásul annyi engedtetik meg mindenkinek, hogy
szépszerével ő is behuzhat mást. Sz'jah! magyar ember
maga kárán tanul; azért látogatja talán az isten is oly
sokszor, hogy minél többet tanuljon s annak idejében jó-
bizonyítványra tehessen szert, ha megéri. De ne tessék
megijedni, nem a nemzet jövőjéről akarok én beszélni;
tudom én, hogy van arra gondja másoknak, még ha ma-
gunk nem gondolnánk is vele. Hála a ser behozatalának,
abból a szük zsinóros patriotizmusból felénk kivetkezni
s a világpolgárság bőbgyogós elveinek már eddig is van-
nak köztünk proselytái. Tehát én visszaesem századunkba,
mely rég idő óta kedvezz tanulmánytárgyam s e téren
tett észleleteim közül fogok egynehányat bemutatni. Ösz-
sefüggésre sem a tisztelt közönség sem én nem fogunk
figyeln. Mióta az egyveleghez, változatokhoz hozzá va-
gyunk szokva, mióta az operakból quadrilleket, a csárdá-
sokból operát, a polkákiból csárdást szoktak komponálni,
mióta a tudósok és írók praeskot bogarat megrágnak, fel-
dologznak, megénekelnek, azóta változott az emberek iz-
lése is: a boldogenedkezeti harmoniát csak az antiquari-
usok boltjában szoktuk keresni. Az is figyelembe veendő,
hogy napjainkban, az időjárás behatása miatt, mindenem
érzik a nagy szárazság. Igazi humoristájumot a természet-
től várna most az ember, de mintha meg volna neki tiltva,
az sem ad.

Ami századunkat minden többletől megkülönbözteti,
az a haladás szelleme. Az időnek, épen mint az én elmé-
kedésemnek jelszava ez: tovább, tovább. Mindenütt
ez ülök szemünkbe, ez hallik fülünkbe, ez íz, hajt min-
ket is előre és mindig előre. A vér kerengése az ereken,
a cipészinas füttyölése az utcán, a postásip hangja az or-
szágúton, a mozdony sávjáltsa a vasúti indóháznál, a fiak-
kerekek gyors robogása, a darvak ösi kurjongatása — mit
közbe legyen mondva sohasem hallottam — a temetésre
járó diákok melabus éneklése, a czapisztrákok fuvó kato-
nák takarodója sajátságos vegyületben, kisebb-nagyobb
érthetőséggel azt beszélék előre, tovább! A kerék forog
a tengely körül, a föld megy a nap körül. A nap megy egy
másik nap körül tovább tovább. Nyugalom nincs sehol.
A falevél részket, a lég zug, a patak csörren, a madár röpk-
szd, a gyík tova esuszamlík, az ember ide-oda futkos min-
dig tovább tovább. Én nem vizsgálom, van-e czél e
mozgás előtt, én csak futva szemlélem e tarka mozgó tö-
meget; nem kérdem, mi hajtja a teremtményeket — az
élet-e vagy a halál? — mert magam is érzem az ösztön-
szerű vonatást, látom, hogy megállapodni nem lehet. Néha
nincs semmi czél előttem és mégis menni kell, azt sem tudom
hová, de a világ ragad magával; keresztül-kusul rohannak
az emberek előttem, ki szomorkodik, ki kacag, de azért
megy mindenik ezen a tekervényes uton mindig tovább,
tovább. Az egész világ örökös keringőt jár a min-

denség tánczteremében, melyhez önmaga muzsikál bódult rohanása közben; az egyhangu zenéből olykor kihallik az eszeveszett kiáltás: *to vá b b to vá b b!* A tánczról nem szabad elmaradni senkinek; vagy viszek, vagy vitetem, de mozogni kell mégis. Kinekinek, amilyen nagy köre van, abban mozog; akinek lova és uradalmi van, azt lovagol-gatja körül, akinek sem birtoka sem lova, az utfélen gyalogol; akinek pénze és szabadsága van, a nagy világot barangolja be, akinek négy fallal mérték ki mozoghatási körét, ott sétálgat, de menni kell mindenkinek *to vá b b to vá b b!*

Az ember, mint valami biliardgolyó, ki dobattik az élet zöld asztalára; a sors dájkója nagyokat lök rajta, rendesen csak azért, hogy a másikat elüttesse vele. A sürgető *to vá b b* kiáltásnak kíséreni kell őt a nádparipától a szentmihály lováiig.

Gyermekkorában az iskola tanító fürmed rá, ha lez-kéjében fenakad: *to vá b b*; ha valahol rosz szagot érez, például a más gyümölcsfáján, mondani sem kell neki, hogy *to vá b b*. Addig addig üzik, kergetik aztán, hogy egyszer ifjúvá lesz. Ez a legmozgalmasabb szaka az életnek. Ilyenkor különben is minden megelevenül körülünk. A házi-bu-torok, egy hervadt virág, egy ajándékban nyert szalag vagy hajfonadék mind beszélni látszik hozzánk. A szellő titkokat suttog, a fülemile szerelmi dalnyögdécsel, a hold-sugár gitározik s mind csupán a mi kedvünkért. Az egész természet szolgálatunkba adja magát, kész hozni és vinni izeneteket mindenfelé, csak legyen kinek. Támadnak a szívben bizonyos képtelen kívánságok, névtelen ohajtá-sok, de amik mégis legendák arra, hogy az embernek békét ne hagyjanak, hogy éjeit napjait nyugtalanítsák s őt mindig üzzék előbb-*to vá b b*. Elkezdődnek az ablak alatti séták, éjizenek, magyarázatások, olvadó tekinté-tesek; nagy nehezen belekezd az ifju a gyónásba... *to vá b b to vá b b* ösztönzi valami ébredező remény; ha ve-szi észre, hogy ez egyszer pórul járt, megy *to vá b b*, újra meg újra átérzi ugyanazon furcsa nyugtalanúságát, elmondja ugyanazon szavakkal a másoknak, harmadiknak és így *to vá b b*. Megegy, észreveszi magát, hogy nagyon is messze mene, de miután már benne van a boldogságban, nehéz visszafelé menni, megy tehát *to vá b b*. Az ifjuval együtt halad az idő is, két-három lányemzedék serdül fel mellette: az ábránd, a bohóság azonban mindig rest, míg végre ő is rá gondolja magát a tisztességes életre s megöszül. Ez a boldogság *to vá b b* ja; azaz ugy tessék érteni, hogy itt aztán vége lesz minden szeleburdiságnak, előjönnek a prózai dolgok; számíthatni kell, mennyibe ke-rül az élés, a rendes kényelem, a szeszély, a divat és mit én tudom mi, amikről meglehet egykor én is körülménye-szebben tudnék írni. A házasság im e fogalmából fejthető meg, hogy sok a *to vá b b* iságot kedvelő ifju miért marad aglegénynek? nem akarja tán elhagyni a regényes nőt-lenség bájos lejtőit, meredekezeit, rejtélyeit, mellék-utait, nehogy aztán ott jussanak mindezek eszébe, honnan nincs menekvés. Azonban a szerelem csak az egyik mozgató erő: még azonkívül több kisebb-nagyobb ok tartja folytonos hullámzásban az ifju életét. Már ma minden ifjunak nagy hivatása van, — és ezt mi magunk tudjuk legjobban. A lángelmék e bőtermésű korszakában az ember, nemével a borzadásnak néz minden ismeretlen ifjura, ki tudja, nem egy leendő országos hírt emberrel, valami lappangó talen-tummal van-e ügve? A nagy emberek már ma nem lesz-nek, hanem születnek. Egy beteges arzu mogorva ifju, szúzat lehet egyre tenni, hogy költő, egy hosszú fürtű bog-jas ficzkó: hegedő vagy zongoraművész egy Reményi vagy Liszt, — ha ugyan nem korpa. Egy gyengélethelettségű ta-nuló, ki örökig rágódik könyvén, valóságos könyvbuvár, kész tudós, ahoz illő elbizottsággal. Van dolga a világnak bámulni az új tüneményeket. A tanulmány hiányát pótol-ják az elvek, melyek már ma szinte vele születnek a gyer-mekkel. Egyiknek elve tanulni, másinak elve nem tanulni, egyiknek elve nem adni senkire semmit, lenni szellemes-na-k, gorombának, másikkal elve mindenkihez alkalmazkodni; ez mindenért sértve érzi magát s párbajt vív, amire vívó-mestere két hét alatt tanította, — amaz vívni nem tudván, eltár mindent azon nyilatkozattal, hogy a párbaj elvével ellenkezik. Egyik tánczol, mulat folytonosan elvből, másik kerül még a helyet is ahol embert lát, szinte elvből. Egyik daczára a juniusi forróságnak viseli hűségese: a nemzeti ruhát; másik a reactionarius kimondhatatlanba buvik, a csimaszárát elengedi s mindez csupa elvből és így *to vá b b*. Különbözik pedig a jövődö miénk, a jelennek élő tulajdo-nosai megköszönhetik, ha megvárjuk míg helyet engednek. Teljes választási szabadság van az ifju képzelet előtt: mindenki lesz az, ami akar, kijelentve, hogy kicsiny senki sem akar lenni. Vagyon, hir, név, tisztesség, lesz amennyi kell. Ezek mind megannyi esalogatóképek ott lebegnek az ifju ember előtt, mindig biztatván őt, hogy *to vá b b*, ne-hogy valaki más előbb betljön a hivatalba vagy a domi-niumba. Természetesen ennek a sok *to vá b b* nak is lesz aztán végre *to vá b b* ja, midőn az ember kezébe kapja a konvencziós levelet s nagy csalódottan beül a levélitai lakba vagy a kanczelláriába. — De a megállapodás csak addig tart, míg a rosz világ és az igazságtalan sors ellen kipanaszolja az ember magát: ismét aladni kell *to vá b b* szánatlenül. Most már az embernek nemcsak magáról kell gondoskodni, hanem másról is; a házi boldogság elbirására enni is kell, a hazatibu elfelejtésére inni is kell; erre mind pénz kívánatik, amit ingyen nem adnak; hogy tehát böj-tölmi ne kelljen s hogy a hazát legalább poharak közt él-tessük: munkálkodni kell mindig *to vá b b*. Ez, persze, unalmas dolog, még kimondani is. Valamire való ember

azért segíteni is szokott magán. Egy jó házassági partie, egy szerencsés vállalat, egy kis merészség s az ember egész életére fel van mentve *to vá b b* gondoskodás alól, legfelebb arra kell ügyelni, hogy költse a pénzt *to vá b b*. Költői véralkatu emberek nem hagyják magokat vissza-ijesztetni semmitől, a szerencsi kártyájára raknak mindig *to vá b b to vá b b*, míg egyszer csődöt nem kapnak s ez aztán a *to vá b b*. E felfüggtől függ minden. Egyik ember igen mulatságosnak találja azt, hogy mivel neki nincs: a máséból csipkedjen, amás almáját szedje, a más szénáját huzza, a más háza előtt seperjen, — mit a másik mulatságtalannak talál. Akár így, akár úgy, nem nyughat bőrében az ember, jobban roszlan halad tovább, míg a mu-landóság csöszse a halál nyakoi nem üti egy gutával s ez lesz aztán az igazi *to vá b b*.

Ez azonban a világ folyását zavarba nem hozza. Ha egy kenyérfogyasztó elhull, légy-öt éhes ember várja, hogy a helyére lépjen. Jó, hogy a felebaráti szeretet, nem nagyobb az emberben, mert sokszor csupa szánalomból meghalna, hogy a helyére áhíozóknak tért engedjen, kik nem tudnak menni miatta *to vá b b*. Tulajdonképen a vi-lágon egy ember, akármilyer nagy érdemeje legyen is, igen kevés. Már ma mindent együtt csinál az ember, együtt eszik, együtt iszik, társaságok ülnek össze s amivel külön-külön nem bírnának, megbírják együtt. Maholnap minden részvényekre lesz fektetve. Nem állók jót a világról, hogy egyszer valaki indítványba nem hozza a magánélet terhei-nek, például a házasságnak részvényekbe fektetését. Az ördög nem alszik. Onnan már megjöttünk, hogy gazembe-rekre szintegy szükség van, mint becsületesekre; ellenté-tek nélkül a társadalom ladikja felbillen; hajlama és te-hetsége szerint vállalkozni kell mindenkinek, amihez leg-jobban ért. Ha valamelyik nem találja el a neki való sze-repet, annál érdekesebb, midőn a bolond böleset, a gyáva hőst, a vén fatalt, a nő férfit játszik. El se foglalja jól kiki a maga helyét, hallik a háttérben a rendező kiáltása: *to vá b b!* S megindul a világ tarka álarozos és álarozatlan népe; huzzák a közboldogság szekerét, ki előre, ki hátra, amint parancsolva van nekik. Némelyek a kocsiiban ülnek, magok sem tudván, miért, csak mert ők bele születtek s még a farsangi menetnek sem jött az a gondolatja, hogy őket kihányja onnan; mások a kocsii előtt, mellett és után fut-kosnak kiabálva az unszolókra, hogy *to vá b b!* A civilizatio figarót tesz fejére s megindul keletnek, segíteni a haladá-son, de mikorára az utazókhoz ér, az idegen helyen elté-veszti az irányt s maga sem tudja, merre kell menni előre. Egyes embereknek sőt egész népfajoknak van ilyen missi-ójok. Egy ifju ember nagy hajlandóságot érez magában nevezetes emberré lenni, ellenállhatatlan örömtől meg Pestre munkatársnak valamelyik újságszerkesztőhez. Egy szegény legény, mint communitikus irányu bölesész hivatást érez magában a nomadélet visszaállítására, nekiindul a Bakonyok s alakít szabad csapatot s így *to vá b b*. Ter-mészetesen mentől többben akarnak menni *to vá b b* ugyan-azon irányban, s mentől többen jönnek velök szemközt: annál sajtáságosabb jelenetek fejlődnek ki. Az sohasem történetik meg, hogy az összetalálkozásnál az ellenfelek megértsek egymást, legfelebb, ha, a szó teljes értelmében, fejébe verik egymásnak, amit akarnak. Így nem lehet a muszkával elhitetni, hogy a lengyelekkel ők egy uton nem járhatnak. Mint egyes emberek, ugy egész népeknek meg-van a magok caprice-ok; törekvések, eszmék, érdekek ve-zetik a tömegeket, mindegyik kiáltja a maga nyelvén, hogy *to vá b b*, de a szót a többi nem jól értelmezi — például a német a román egészen mást ért a *to vá b b* alatt, mint a magyar — és lézen, mint a babel-torony építésénél egyenlenségek, czivódás s utójára is egymás miatt alig tudnak haladni *to vá b b*.

De nehogy a nagy általánosságban a föld felső részén találjam magam, hazatérek Debreczenbe s amit a lapok is hirdetnek, utánok mondom én is, hogy Debreczen sem ma-rad el a világtól, ő is halad egyre *to vá b b*. E haladást én nem abban keresem, hogy hölgyeink a divattal lépést tudnak tartani, hogy p. a magyarváltat garibaldi-ing, azt még, nem tudom, mi váltotta fel s hogy a szívárvány szí-nei közül jelenleg a sárga lett elfogadott, könnyű nekik, ők így is, ugy is szépek, akárhogy öltözzenek bújólak és hódítanak: — hanem keresem inkább abban, hogy itt is indítvány indítványt, vállalat vállalatot ér: egyenmelyiken megcsik ugyan, hogy halva születik, de az is jó, mert leg-alább nem kell neki enni adni *to vá b b*. Végig nyulik a szép burkolat föbb utczáinkon, mely nemcsak a sár ellen, de mint a tapaszalás mutatja, eső ellen is biztosítja a sé-tülni szerető közönséget. Áll a pompás színház, melylyel Debreczen megelőzte magát; készülőben van a gúzvillágítás, mely ezután a nappalt is feleslegessé teszi; gőzmalom, ezukorgyár fumigálják a világot; építik a katonakaszár-nyát. Végül tartottam ami legközelebről érdekel min-ket: az emlékkertet. Ez messze kiható mozzanat Debre-zen és a főiskola életében. Nemesak ékessége lesz ez a városnak, nemesak gyönyörűsége a sétáló hölgyvilágnak s portákban álldogáló nemes fiatalágnak; hanem hat-hatós indok a nagytratórekvő tehetségeknek a *to vá b b* haladásra. Ezt a kertet minélelőbb jeles emberek szobrai-val kell megtölteni; költők és tudósok fognak ott némán mutatni a haladásra. Ez ábrándos önképezei tag megáll valamelyik helyén a kertnek s kívánságja a maga emléké-nek az alkalmas helyet s ha mindjárt bálványnyá nem merevülhet, addig versel, míg ohajtása teljesülve nem lesz. Uraim és hölgyeim! Önök általtal, hogy az emlékkert fel-állításához járultak, nemesak a városnak, de a nemzetiség-

nek és hazafiságnak is hoztak áldozatot. S hogy az emlék-kert rovására engem is végig hallgattak: ezt nem tudom máskiut meghálálni, minthogy gondolataimra és nyelvemre ráparancsolok, mondván: *to vá b b!*

Bihari Péter.

DEBRECZENI HIRMONDÓ.

** Mult hó 28-kán tetetett kísérlet az ebesi pusztán több szakértő gazdász jelenlétében a Mack-Kormickféle kaszáló- és aratógéppel, helybeli polgártársunk t. Szikszay József ur tanyáján. A géptulajdonos, említett Szikszay J. ur szives meghívása folytán mi is kirándulánk a nevezett helyre s így a kísérlet után arról lón alkalmunk meggyő-ződni, hogy ily kaszáló- és aratógép megbecsülhetetlen kincs gazdászainkra nézve, s ha tekintetbe vesszük annak czélszerűségét, működése gyorsaságát, időt s a roppant napszámot, melyet ezáltal az ember megnyer: a gép olcsó-nak mondható. Így, a Sz. J. ur gépe, a leszállítási költsé-gek is ide szmitva: 570 frtba került. A metsző fűrész, mely működésbe jő, 4 láb s 9 vonalnyi szélességnyire vág, s egy nap alatt 30—40 ember munkáját végezi. A gép czélsze-rűségét emeli még az is, hogy a learatott életet nem szorja szét, hanem egycsomóba ejti minden 10—15 lépésnyire, ugyhogy, azt azonnal kérékbe kötözhetjük. Az egész gép működéséhez 2 erős ló szükségeltetik. Ha felszámítjuk, a roppant költséget, melyet eddig gazdászaink aratásra ki-adtak: könnyen átláthatja mindenki, hogy nagyobb birto-kosoknál a gép rövid idő alatt ingyenbe jő. Kisebb föld-birtokosokra nézve sem lenne rosz, ha többen társaságba állva, szerzenék ily gépet. Azon tisztelt olvasóink közül, kik a leirtak felől személyesen meggyőződni ohajtanak: fordulhatnak egész bizalommal többször említett Szikszay József urhoz, ki e tárgyban bővebb s részleteseb magyará-zatot bárkinek örömmel adand. Szikszay urnak egy Garret-tel angol vetőgép is van birtokában, mely 15—16 hold földet vet naponkint be. E gép 430 frtba került. Annak idejében, az ezzel teendő kísérlet eredményét szintén tu-datni fogjuk olvasóinkkal.

+ Az „István“ gőzmalomtársulat igazgatóságát e hó 1-jén Szepessy Gusztáv ur vette át. Csana-k József és Szabó Lajos volt igazgató urak, kik-nek szerződési ideje már lejárt, soha el nem feledhető jó-emléket hagytak magok után. E tisztelt férfiak a társulat igazgatóságát az intézetnek süllyedő állapotában vették át, — s most ugy lépnek vissza, hogy az intézet a legkitti-nőbb műalmokkal bátran kiállhatja a versenyt. Kísérje őket az öntudat nyugalma és nemes büszkesége távozá-sukban; az új igazgató buzgalmahoz pedig adjon az ég ha-sználó jó szerencsét!

Mily őszinte tisztelettel viseltetik a gőzmalom kezelő-személyzete Csanak József ur iránt, élénken tanúsítja az, hogy midőn a tisztelt férfi, érintett személyzettől lelépése alkalmával szívélyes búcsút von: az összes kezelőségi szem-élyzet általtal fejezte ki s nyújtá önzés nélküli tiszte-lete zálogát, hogy házánál búcsutiszteletét tevéen, megvá-lás miatti sajnálkozását, fájalmát meleg szavakban tolmácsolá. Nincs szebb, magasztosb s boldogítóbb érzet e földön, mint midőn a tettek, a közügyek embere azon szel-lemi jutalomban részesül, melyet a hála s elismerés őszinte, szívből eredő szavai nyújtanak.

** A debreczeni ref. főiskolában az 186 1/2-diki isko-lai évet berekesztő közvizsgálatok E. júliushó 19-én d. e. 8 órakor leendő háladó istenitisztelet végeztével követ-kező rendben tartatnak meg: I. a főiskola épületében jul. 19-kén d. e. a keresztényen hittan és történelem-ből; d. u. vegytan, élet- és növénytanból; jul. 20-kán d. e. nemzetgazdaszat, pénzügytan; magyarkeresk. és váltófog; ausztria és Ma-gyarhon állaprajzából; d. u. gyakorlati böl-észlet, és bölesészet történelméből. 21-kén d. e. szentírásmagyarázattanból; d. u. neve-léstanaiból. 22-én d. e. latin és hellen irodalom-ból; d. u. magyar polgári és büntetőjogból. 23-kán d. e. gyakorlati lelkészet és ker-ek-lestanból; d. u. felsőbb mértan alapvo-nalait, csillagászat és magyar közjogból; 24-kén d. e. tanítóképezei tudományokból; d. u. magyar irodalomtanból. 25-kén d. e. elemi mé-rtan és lélektanból; d. u. történelemből. 26-kán d. e. természettanból, ének és zenéből; (ének és zenéből a vizsgálat a természettannal ugyanegy időben, de külön helyen, jelesen az énekeremben fog megtartani.) d. u. szépirás, rajz, angol nyelv és testgyakor-latból. 27-kén d. e. a gymnasium VI-dik osztályának, d. u. a III-dik osztálynak tartatik közvizsgálat; 28-kán d. e. az V-diknek; d. u. a II-diknek; 29-kén d. e. a IV-diknek, d. u. pedig az I-sőnek.

II. A nagy templomban. Julius 25-kén d. u. I-ső és II-dik polgáriskola; 27-kén d. e. IV-dik elemi iskola; d. u. III-dik elemi isk. 1-ső osztálya; 28-kán d. e. a III-ik elemi isk. 2-dik osztálya; d. u. a II-dik elemi isk. 1-ső osz-tálya; 29-kén d. e. a II-dik elemi isk. 2-dik osztálya; d. u. I-ső elemi isk. 1-ső oszt. 30-kán d. e. I-ső elemi isk. 2-ik oszt. d. u. szoktató iskola.

A közvizsgálatok délelőtt 9 órakor, délután pedig 4 órakor kezdetnek, melyekre, minthogy azok nyilvánosan tartatnak, a tanuló ifjak serkentése, a tudományok s az egész intézet virágoztatása tekintetéből minden érdekeltnak megjelenése ohajtható lenne. A hazai lapok t. szerkesztői pe-dig kéretnek a kitűzött közvizsgálati napok szives közlésére.

† A városi tanács és a bizalmi férfiak megállapodása folytán a belső legelőből legközelebb eladtni rendelt, mintegy 600 holdnyi terület eladása ellen számos aláírással ellátott folyamodvány terjesztetett fel a fmlgu m. udv. kancelláriához, főleg azon indokból, hogy a telekkönyvben is polgári közvagyonnak beirt ezen birtok elidegenítése felett, csak az összes birtokok, vagy ezek választott képviselői rendelkezhetnek. — Valóban, a legközelebbi szárazság igazolja, hogy a legelő szükítése az állattenyésztés tönkretételére vezet; másfelől pedig az örökkeladás által a közszükségeknél, az évenkénti haszonbérletből fedezhetősége nézve az ut egyszerű-mindenkorra elzáratik.

† Debreczennek homokos talajú kerteiben ez idén gazdag szőlőtermésre van kilátás. Ha csapás nem jön, lesz borunk elég. Vajjon lesz-e mire innunk? Bu, gond mindig találkozik, mire tagadhatlanul jól esik az azokat tova-kergető boroska; de talán még egyebet is majd csak ad az ég, hogy legyen amannak mivel meg vetni az ágyát.

† Hatvanutca elején régóta diszetlenkedik egy — házépítés alkalmával kihányt s ott feledett földtömeg a népes utca járó-kelőinek naponkénti botránykozására. Más városokban már eddigelé kényszerítő rendszabályok alkalmaztak volna az építő tulajdonos ellen. Miért volna éppen városunkban s a jelen esetről kivétel? Nem tudjuk: ha van-e jelenleg szépsézetű bizomány, melynek az efélékre figyelme kiterjedjen; ha nincs: ohajtandó, hogy mielőbb legyen.

— A debreczeni reform. felsőbb leányiskola növendékeinek közvizsgálata f. hó 1-jén d. e. és d. u. tartatott meg, nagyszámmal megjelent hallgatóság előtt. Az előadott tantárgyak a következők voltak: 1. Valószínűség. 2. Magyar nyelvtan. 3. Német nyelvtan. 4. Hazai történelem, a mohácsi vész, földrajzzal összekötve. 5. Világtörténet. 6. Számítás. 7. Földrajz német nyelven, mind az öt világrész. 8. Természettudomány; német nyelven az állatország. 9. Szavalkotás német nyelven. Valóban meglepő volt a szorgalom, melyet a fiatal leány növendékek kifejtének. Helyesírási gyakorlatok, fogalmazások, mindenki lelkét öröm s bámulattal tölték el; helyes és értelmesen tett feleleteik pedig arról győzték meg minket, hogy itt a tárgyaknak nem hatásra számított, — könyv nélkül elhadartatására, hanem alapos megismerésére fordított minden figyelm. Kiténtek még ezenkívül a kis növendékek a fejbéli számítás, kamat s törtekkel való számításban s szépirásban is. A német nyelvben szintén szép előhaladást láttunk. Ami a figyelmet oly igen magára vonja: az a női kézművesség díszes kiállítás volt. Himzések, gyöngymunkák, fehérneműk, női ruhák, mik itt a szemet felette gyönyörködtek: a leánykáknek e nemből való szép előmenetele s ügyességéről örvéndetes tanúságot tőnek. A rajzolásban is, — mint azt a szemlére kitént példányművekből ítélték — többen szép gyakorlottságot fejtettek ki. Délután pedig néhány növendék a francia nyelvből tette le a vizsgát, szintén díszre méltólag.

A tisztelt nevelőnő t. Valkó Károlyné asszonyosság ernyedés nélküli buzgalma, fáradhatlan türelme s a nevelésben való okosság s helyes tapintatának ez évben is fényes bizonyítást ad s az egybegyűlt szülők s hallgatók hálóját s elismerését méltán kiérdemelte, a dícső föladatban mellette közremunkáló tiszteltes Nagy István és t. Örvényi Vilmos tanár urakkal együtt. Ily szép eredmény mellett azonban bámulatunkat kell kifejeznünk afelett, hogy Magyarország első magyar városa Debreczenben összesen csak hatvanhárom voltak az évben a felsőbb iskola növendékei s ezek közül is a vizsgálatra többen meg nem jelentek.

— Alkalmat vevén magunknak a Farkasfőle piacutcai házban levő fenyőerdő megtekintésére: a méltányosságunk tartozunk vele, midőn megemlítjük, miszerint a fenyőerdő mind belső felszerelését, mind a műterem építészeti modorát tekintve, a fővárosi fenyőerdőkkel bátran versenybe szállhat. Mi az arczképek érdemét illeti: azok oly élethű s tökéletesek, hogy jobbat e nemből kívánni is alig lehet s oszerint kimondhatjuk, miképp Szentkúty István fényképész ur valóban megérdemli azon pártolást, melyben a közönség által naponként nagyobb mérvben részesítették.

VIDÉK.

† Bárczay Andrásné magyar-nagysombori Sombory Anna, három hétig tartott gyengélkedése után Pesten közelebb múlt június 29-kén, élete 50-ik évében csendesen kimúlt. Benne, a helybeli reform. egyház köztisztelendő főgondnoka mélt. Sombori Imre ur, egyetlen kedves leányát, férje Bárczay András ur és fia Bárczay Oszkár, minden erényvel tündöklött nőt és fáradhatlan buzgóságú anyát, ismerősei s tisztelői magas méltóságú valódi honleányt vesztek el. — Béke lengjen hantjai fölött!

* Érinti levelezőnk írja: hogy a napokban támadt iszonyú jégviharnak Nyitved határában számtalan szarvasmarha, ló lett áldozata; a templom és több ház fedelén szintén siralmas pusztulás nyomait hagyta maga után.

* A nyírségben is nagy pusztítást tett a jég. Acsád, Mihálydi, Bogát, Békés helységeken dult-rombolt kiváltképen. Az érmelléken: Konéz, Selind, Koserü, Székelyhid, Kúgya, Kőj, Diószeg, Aszszonyvásár, Kerek, Olasz, Albis, Monos-Petri s Fancsika határai lónok a jégeső martaléka. A helységeik közül némelyeket két egymásután következett napon a tyuktojásnagyságú jég teljesen elvert. Néhol bo-

káig erő volt a jég s az aratás és szüret reményeit egészen meghusitá.

* H. Bözörményi egyik tisztelt levelezőnk írja, hogy az uralkodó szárazság a növényéletet egészen elsorvasztá, a múlt hó 21-diki jégeső pedig a vetések egy részét megsemmisíté. Ajánlja az idők mostohasága s elemi csapások, jégkár stb. ellen a biztosítást, s szárazság elejévétele pedig a fáultatást, ahol csak lehet mindenütt. Érinti, hogy a hajdúterületen Nánás, Dorog és Szoboszló város legszegényebb fa dolgában s következképp éppen ezek sikk az aszály következményeit leginkább. Termeszünök, — írja tovább — mesterséges takarmányt, mentül bővebben, mert a közlegetők s természet adta egyszerű rétek nem lesznek többé kielégítőek marháink kitarására; szóval a viszonyokhoz képest a gazdálkodási rendszerben is lényeges javításokat kell tenni.

* Mint ér-mihályfalvi levelezőnk által értesülünk: az ottani, múlt hó 25-kén tartott országos vásár alkalmával a baromvásár leendett legjelentékenyebb, ha a környékben elharapózott de már mulóban levő marhavész miatt a szarvasmarhák vásárra lehetett volna hajtani. Egyébiránt közvélekedés szerint nem is azon ismert, ragályos marhavész dühöngött ott. Az éhségtől elcsigázottság s ebből folyólag a marha gyomorjának földdel megtelése okozta máj-és gyomorrotthadás miatt hullottak rakásra a lábas jószágok. A sertés és lónak semmi kelete nem volt; amilyen sertésnek a múlt évben 50 frt volt párja, most körülbelül 20 frton vesztegették volna; csak hogy most senki sem akar venni hanem adni; mert szűk a takarmány.

* A szarvasmarha olcsósága s a marhahús drágasága közti szemszűrő aránytalanság, — mint bözörményi levelezőnk értesít, — a hajdúvárosokban is megvan, dacára annak, hogy ott a hus ára kerülethathatósággal szokott megállapítani. Télihótól kezdve tavaszhozig a hus fontja 14 kr. volt; tavaszhozól kezdve egész mostanig még mindig 13 kr, midőn több közel s távoli megyében 10 kros hus méretűk. Ez aránytalanság rejtélyének megfejtése, az illetőkre bízatik.

KÖZÜGYEK.

□ A biharmegyei gazdasági egyesület megalakult. Elnök Tisza Kálmán; alelnök Szunyoghy Albert és B. Gerliczy Bódog lett. Az egyesület jelenben már 17,360 frttal rendelkezik.

□ A Nagykárolyban szándékolt szatmármegyei gazdasági kiállítás a mostoha időviszonyok miatt elmarad a jelen évről. Adja isten, hogy a jövő évben annyival nagyobb sikert mutasson föl e részben a derék megye.

□ Örömmel említtük meg gr. Károlyi Lajos ő excjának azon emberiségi érzületből folyó nemes tettét, mely szerint Tót-Megyeren egy — 15,000 frtjába kerülő népiszkolát épített saját költségén.

□ A pestvárosi árvalány-gyámló intézet javára igen szépen gyűlnek az adakozások. Vajjon mikor leszünk mi debreczeniek azon szerencsés helyzetben, hogy ezen üdvös eszmét megérelelhetvén, szintén tettel valósíthatjuk meg? ..

□ Ranolder József veszprémi püspök ő mglga a hazánkban elharapózott inség enyhítésére 1000 frttal járult. Gyönyörű emberbaráti tény, melyet a szálkőködők hálójára kísérend. Adja az ég, hogy mentál számosabban legyenek hazánkban, kik e nemes példát utánozván, inségtől nyomatott embertársaik az élhálál veszélyétől mentesek meg.

IPAR, GAZDÁSZAT, KERESKEDELEM.

Debreczeni kertészgazdászati csarnok.

A debreczeni kertészeti egyesület részvéte, pártolása mellett, egy általánosan érzett hiány fedezése s a legkedveltebb közhasznú iparügy elősegítése tekintetéből, f. évi július 12-kén, Csanak József ur 1830. sz. n. piacutcai házában kertészgazdászati csarnok nyitattik meg.*)

Kitűzött cél e csarnok létrehozatalánál:

1., hogy abban jeles termény és kertészgazdászati előállítványoknak észlelés, bírálat s érdeméhez képesti ismertetés végett állandó kiállítása legyen.

2., hogy ott, a felesleg termény elárúsítása és a szük-ségeleket beszerzése az ügynökség közvetítő eljárása által könnyebben eszközölthetessék.

Kiállítás és adás-vevés tárgyal:

Bármintemű becses kerti s gazdasági magvak, zöldecségek, virág s más szállítható értékes növények, szőlővesszők, faesemetek, gyümölcsök, u. m. alma, körte, barack, dinnye, szőlő stb. efélék értékesen szárítva, befözve, vagy szeszestartamuvá feldolgozva; továbbá az ipart érdeklő terv vagy műrajz, festmények s mindenféle czélszerű kertészeti eszközök.

Minden ily tárgy kiállításba s eladásrahozatalánál, vagy megrendelésénél, a kertészeti egyesülettel összeköttetésben álló alulirt ügynök fogadja a megbízásokat s gondoskodik, hogy rendelkező, a kezelésérti csekély díjjal megelégedve, várákhozásnak megfelelő teljes elégtételt nyújtsen.

Eladásra szánt nagymennyiségű termény p. o. bor, gabonafélékből a csarnokügynökség egyelőre csak mutatványt fogad el s közvetítő eljárásában míg egyrés-

*) Addig is azonban adás-vevésre szánt termények s rendelkezők ugyanott elfogadhatnak.

ról a csarnok, vidékből hiányzó terményt, megrendelésekre más vidék — vagy éppen külföldről s mindig a hitelesebb forrásból meghozatni kész: ugy másrésről az itthonos terménynek is távol, messze földre, — hol hiányánál fogva nagy árat adhatják — ismertetését és eljuttatását örömmel vállalja; helyben pedig a megbízói képviselet mellett személyes találkozást is eszközölhet, terményárús és vevő között folyvást.

A kiállításra vagy eladásra beadandó ritkaságok s közfigyelmet érdemlő tárgyak bővebb ismertetését, ugy szintén a csarnokügy előmeneti fokozatát kecsgetető előigéreték helyett, majd a tényállást a „Hortobágy“ közli időnkint; minélfogva azt és vele a debreczeni kertészgazdászati csarnokügyet a tisztelt közönség becses figyelmébe ajánlja s bizalmát, részvételtjes pártolását kéri —

Gobóczy Károly
a kertészgazdászati csarnok ügynöke.*)

Ezen kertészgazdászati ügynökségnek, — mely egyszerűs mind a debr. kertészeti egyesület is, — felállítását s állandó működését, fentebb említett kertészeti egyesület közszükségnek tartván, azon czélből vette pártolása alá, hogy annak működése a szakismereti képzettséggel bíró ügynök ur által minél inkább a feladatnak megfelelőleg vezettessék; és azt előlegesen is ajánlja a kertészgazdaközönség figyelmébe és közvetítő szolgálataira —

a debreczeni kertészeti egyesület
csarnokbizottsága.

Terménytár.

Debreczen. Jul. 2. Még mindig oly száraz meleg idők járnak, miképp félni lehet, hogy ha ez tovább így tart, még azon veteményeknek is — amelyekhez eddig némi reményt lehet kapcsolni, ártalmára leend. Vigaszul azonban, hallomás szerint irhatjuk, hogy a Nyírségen, hol a vetések szerfelett diszlenek, közelebb bő eső vala.

A terményüzlet jelenben városunkban igen lanyha. A vidéki szállítványok a heti vásáron igen csekélyek s az árak, mérőnkint 10—20 krjával szálltak az elmúlt héthez aránylag, alább. Csak a tengeri tartá magát, sőt mint nagyon keresett termény, mérőnkint 20—30 krral emelkedett az ára. Jelenen: tisztabuza 4 frt — 4 frt 50 kr. — Rozs 2 f. 70 — 90 kr. — Arpa 2 f. 20 — 50 kr. Zab 2 f. — 2. 40 kr. Tengeri — 5 f. — 5 f. 20 kr. — Szalonna csekély mérvben jött forgalomba; mázsája 28—30 f. (R.)

Derecske. Jun. 29. Vásárunk mai terményárjegyzékét következőleg jelezük: tisztabuza 4 f. 20 kr; kétszeres 5 f; — rozs 2 f. 80 kr. arpa 2 f. 25 kr; zab 2 frt. — tengeri 5 frt 40 kr. (F.)

Ér-Mihályfalva. Jul. 1. Mai országosvásárunk igen népes és látogatott volt. Sok kisebb-nagyobb vidéki kereskedő és iparos jelent meg; azonban csekély kelendőség és pénzforgalomról panaszkodtak mindenki. A gabona s egyéb termény ára következő volt: 1 p. mérő tisztabuza 5 f. 50 kr, kétszeres 2 f. 80 kr, tengeri 2 f. 50 kr; arpa 2 f. — kr; zab 1 f. 60 kr, kása 5 f. 60 kr; paszuly 5 f. 60 kr, sertésbuzó fontja 16 kr; marhahús 12 kr. (V.)

Nagykálló. Jun. 30. F. hó 23-kén tartott vásárnapon országos vásárunk alkalmával a gabonaművek s élelmi cikkek ára a következő volt:

Buza 5 80 kr; kétszeres 5 f. 50 kr; rozs 2. f. 60 kr; arpa 2 f. 50 kr. zab 2 f. 20 kr; kukorica 2 f. 80 kr; kemény tüzifa öle 11 frt; — szénma mázsája 1 f. 12 kr; szalonna 28 frt; krumpli fontja 1 kr; gyertya 40 kr; marhahús 15 kr; buzahús 14 kr; szappan 20 kr; buzadara 16 kr; szalma (dőljenk) 1 kr; disznózsír 40 kr; gajz itezéje 40 kr; borsó 12 kr; lenese 8 kr; köles 8 kr; árpakása 12 kr; múlt évi bor 10 kr. óbor 20 kr; gabonapálka 16 kr; raskása 20 kr; paszuly 6 kr. (H.)

Nyitregyháza. Jun. 27. Az életkereskedés egész heten lanyha volt nálunk. Mai napon tartott betéviszárunkról a következő terményárakat mutathatunk be: tisztabuza 5 f. 60 — 70 kr; rozs 2 f. 40 — 50 kr; zab 2 f. — tengeri 2 f. 40 — 50 kr; kása 5 f. 40 — 60 kr; paszuly 5 f. 50 — 80 kr; szalonna mázsája 26 f; disznózsír 30 f; marhahús 10—10 kr. (K. B.)

Pest. Jul. 2. Gabonaterményeink közt a buza a legkeresettebb vásárunkon. Kukoricát csak későbbi átvételre keresik. A buzára nagy mennyiségben lehet 5 f. 10 — 15 frtjával szerződést kötni. A gajz ár naponta emelkedik, melynek oka az, hogy a külföldi kereskedők nagyon keresik. (T.)

Tokaj. Jul. 5. Mai betéviszárunkon következő üzleti forgalom volt: tisztabuza 4 f. — kétszeres 5 f. 40 kr, rozs 5 f. — kr; arpa 2 f. 40 kr; tengeri 2 f. 80 kr; kolompér 1 f. 20 kr; 1 mázsá O. számú liszt 17 f; — szénma 5 f. 20 kr; szalonna 52 f; — bikfa 7 f; tölgyfa 5 f 50 kr; 1 font szappan 24 kr; gyertya 36 kr; marhahús 11 kr. borjúhús 11 kr. (Z. J.)

Egyenkint elősorolása

a debreczeni ref. egyház kistemploma és tornya újbólépítésére 1863. május utolsó napjáig tett ajánlatok s adományoknak. (A * gal jelölt összegek befizetettek, a többi csak megajánlatott.)

(Lásd: 1863. 26. szám.)

Hatvan utca 5-dik Tized.

Vig Mihály 4000 db. téglá szállítás. — Luczy István 4 frt. * — Pósalaki Dániel 1 frt. * — Nikhazy Dániel 2 frt. * — Molnár Imre 10 kr. * — Özv. Balogh Jánosné 20 kr. * — László Ferenc

*) Kéretnek a hazai lapok t. szerkesztői e közérdekű felhívás szives átvételére.)

Szerk.

1 ft * 3 szekér homok. — Szegedi Miklós 6 ft. — Krakkó Gábor 1 ft. * — Seres István 1 ft * 1 ft. — Özv. Kuttor Sámuelné 40 kr * 60 kr. — Nagy Gábor 1 ft. — Szijjártó Gábor 20 kr. * — Tarasay Dániel 2 ft. * — Csáky Gergely 1 ft. * — Papp Mihály 3 ft. — Gombos Mihály 2 ft. — Özv. Tarasay Józsefné 20 kr. * — Sándor András 20 kr. * — Földes István 2 ft. — Özv. Varga Erzsébet 40 kr. * — Orosz István 10 kr. * — Szőke Sándor 1 ft. — Varga András 1 ft * 1000 t. szál. — Szabó János 20 kr. * — Nagylázi Jánosné 1 ft * 1000 t. szál. — Tömösváry György 1 ft. * — Barna Ferenc 2 ft. * — Bogdány István 50 kr. * — Nagy Sándor 1 ft. — Lente Bálint 1 ft * 50 kr. — Özv. Boda Györgyné 40 kr. * — Török Sándor 20 kr. * — Tokay Sándor 20 kr. — Kiss Bálint 1 ft. — Szabó Imre 40 kr. * — Győri János 1 ft. — Márkus István 2 ft. — Ujfalusi György 1 ft 1000 t. szál. — Szöllőssy András 50 kr * 2000 t. szál. — Szabó János 2 ft. — Özv. Makay József 40 kr. * 500 t. szál. 2 szekér homok. — Poresin Istvánné 1 ft. — Sós János 20 kr. * — Mezey János 50 ft. — Posonyi Mihály 20 kr. — Özv. Harsányi Istvánné 50 kr. * — Tóth Mihály 50 kr. — Özv. Seres Mihályné 50 kr. — Özv. Szilágyi Andrásné 50 kr. — Németi Sándor 40 ft * 40 ft. — Zombor István 6 ft. — Ladányi Sándor 1 ft. * — Bacsonyi Sándor 40 kr. — Kristóf István 5000 t. szál. — Mészáros József 50 kr. — Botka János 50 kr * 50 kr. — Özv. Nagy Józsefné 1 ft. — Özv. Nagy Ferencné 50 kr * 40 kr. — Tömösváry János 1000 t. szál. — Molnár István 10 kr. * — Szabó Ferenc 10 kr. * — Özv. Bekési Györgyné 1 ft. * — Albert István 2 ft * 4 ft. — Kabay Gábor 1 ft. 20 kr. — Klein Ferenc 10 kr. * — Domján Sámuel 40 kr. — Szabó János 20 kr. — Kovács János 20 kr. — Sárkány Ferenc 20 kr. — Kapros János 2 ft * 4 ft. — Kántor János 80 kr. — Büszörményi Gábor segéd 1 ft. — Özv. Desi János 50 kr. * — Orbán János 40 kr. — Déz Erzsébet 20 kr. — Nagy István 20 kr * 50 kr. — Csige János 20 kr. — Bőr Lajos 1 ft * 2 ft. — Özv. Csapó Ferencné 1 ft. * — Szűcs Sándor 1 ft. * — Szentimrei István 1 ft. — Csörjány József 2 ft. — Özv. Erdei Péterné 1 ft * 1 ft. — Salánki Ferenc 1 ft * 1 ft. — Bereczky Sándor 1 ft * 5 ft. — Papp József segéd 1 ft. — Szegő István segéd

50 kr. — Majer János 5 ft 1000 t. szál. — Németi Károly 60 kr. — Papp Sándor 5 ft. — Özv. Pereze Istvánné 1 ft * — Pereze Sándor 1 ft. * — Pereze István 1 ft. * — Özv. Lőrinczi Istvánné 1 ft * 1 ft. — Pereze Sára hajadon 1 ft. — Harsányi János 5 ft. — Harsányi Mária hajadon 50 kr. — Harsányi Gábor nőien 50 kr. — Kovács Sándor 50 kr. — Vig András 2 ft * 2 ft. — Jámor István 6 ft. — Varga István 25 kr. — Kabay Ferenc 40 kr. — Tóth Ferenc 50 kr * 1 ft. — Kovács Mihály 5 ft. — Jóna György 2 ft 6 szekér homok. — Jámor István 1 ft * 2 ft. — Jámor Juhanna hajadon 20 kr * 40 kr. — Kiss Károly 2 ft.

Nyilvános számadás.

Az emlékkert javára 1865. jun. 28-án tartott hangverseny összes bevétele 174 f. 60 kr. — összes kiadása 56 f. 60 kr. — Tiszta jövedelme 158 f. o. é.

Mely összeget, midőn az emlékkert-társulat elnökségének ájtattamán: nem mulaszthatjuk el a tisztelt pártoló közönségnek köszönetünket nyilvánítani.

Kelt Debreczenben 1865. Jun. 29.
Tóth Mihály s. k. Balog Ferenc s. k.
főligyelő tanár. jegyző.

A helybeli főiskola szép és jóért buzgó nemes ifjúsága által folyó hó 28-án adott hangverseny tisztajövedelme az emlékkert pénztárát 158 forinttal gyarapítván: az emlékkert-társulat szíves köszönetét nyilvánítani kedves kötelességének ismeri. — Debreczen 1865. Jun. 50.

Csanak József m. k. emlékkert-társulati elnök.

Előfizetések a „Hortobágy“-ra a lap homlokzatán látható ár mellett folytonosan elfogadtnak a szerkesztő-kiadóhivatalnál czeleglédetűzán a Kaffkaféle 3-dik számú ház emeletében, hova egyszersmind minden — a

lapra vonatkozó küldemény vagy közlemény intézendő. — Hirdetések a legutányosb ár mellett minden alak és terjedelemben közöltetnek.

A „Hortobágy“ kezelősége.

Kiadó: a debreczeni Színügyegylet.
Felelős szerkesztő: Sárváry Elek.

69-ik ÁRJEJYZÉK

az „István“ gőzhengermalom gyártmányairól.

(Debreczenben külségmentesen, készpénz-fizetés mellett, osztrák értékben kútelvességgel nélkül.)

A. asztali dara nagy szemű	15	frt.	—	kr
B. ugyanaz apró	13	"	—	"
C. dura középszerű	15	"	—	"
0. kivályiszi	13	"	40	"
1. lángliszt	12	"	40	"
2. monliszt	11	"	60	"
3. szemelyliszt	10	"	80	"
4. fehérkenyerliszt 1-ső rendű	9	"	80	"
5. ugyanaz 2-dik	7	"	80	"
6. barnakenyerliszt	6	"	80	"
Kétszerliszt	2	"	40	"
Rozsliszt 1-ső rendű	2	"	40	"
Rozsliszt 2-dik rendű	2	"	40	"
00. árpakása	15	"	—	"
0. árpakása	14	"	—	"
1. árpakása	12	"	—	"
2. árpakása	10	"	50	"
3. árpakása	8	"	—	"
4. árpakása	7	"	—	"
Árpakisz	4	"	—	"
Dereze	2	"	—	"
Lábliszt	2	"	—	"
Körpa	2	"	—	"
Buzanaj	3	"	—	"

Minden zsákért 1 frt. 5 kr. lefizetendő. E betétet azonban a vevő visszakapja, ha a zsákok, az elvett számított tefeljebb 3 hó alatt, hiba nélkül, bérmentesen visszaszállítja.

Debreczen 1863. Jun. 22.

MIEGENTBEND

a liszavideki vaspályán, 1863-dik év Május 1-jétől kezdve érvényes az 1863-dik nyárihavakra.

I. Kassa és Nagyváradi felé.			
Bécs	8 óra	perc este	7 óra 45 perc reg.
Pest	6	25	5 35 este
Czegléd	9	27	8 37 este
Szolnok	10	27	9 37 este
Püsp.-Ladány	1	26	1 20 déln.
Debreczen	3	—	3 47 reg.
Tófalj	5	25	5 53 este
Miskolcz	7	24	7 52 este
Forró-Ekcs	8	56	8 52 déln.
Kassa	9	—	9 52 déln.
Püsp.-Ladány ind.	1	53	1 40 déln.
B.-Ujfalu	2	45	2 36 reg.
Nagyvárad	3	45	3 40 reg.
II. Arad felé.			
Bécs	8 óra	perc este	7 óra 45 perc reg.
Pest	6	25	5 35 este
Czegléd	9	42	8 39 este
Szolnok	10	40	10 11 este
Mező-Tur	11	45	12 14 este
Csaba	11	23	11 9 reg.
Arad	3	—	6 15 reg.
III. Kassa és Nagyváradi Pesti és Bécs felé.			
Kassa	5 óra	21 perc reg.	11 óra — perc déle.
Forró-Ekcs	6	34	1 33 déln.
Miskolcz	7	52	3 32 déln.
Tófalj	9	35	5 35 este
Debreczen	12	12	10 29 este
Püsp.-Ladány	1	45	12 óra 50 perc
Szolnok	4	44	4 43 reg.
Czegléd	5	41	5 54 reg.
Pest	8	37	8 45 este
Bécs	6	—	0 33 este
Nagyvárad	11	12	9 30 este
B.-Ujfalu	12	5	11 3 este
Püsp.-Ladány erk.	12	54	12 16 este
Czegléd	5	41	5 54 reg.
IV. Aradról Pesti és Bécs felé.			
Arad	12 óra	41 perc déln.	8 20 este
Csaba	2	14	11 13 este
Mező-Tur	3	50	2 3 reg.
Szolnok	5	9	4 12 reg.
Czegléd	5	56	5 39 reg.
Pest	8	37	8 45 este
Bécs	6	—	6 33 este

A közállomásokról indulás ideje, a minden pályaudvaron ki-függesztett részletes menetrendben van kimutatva.

A vasúthoz csatlakozó postakocsok indulnak:
Aradról Szécsenre naponként este 6 órakor az utasok felvétele minczen korlátozva.
Nyregyházáról Szalánra vasárnap, szerdán, pénteken este 6 órakor. Az utasok felvétele 3 személyre korlátozva van.
Nyregyházáról Beregszászra naponként reggel 7 órakor. (Az utasok felvétele 3 személyre korlátozva van.)
Nyregyházáról Nagybánára, hétfő, kedd, csütörtök, és szombat este 6 órakor, az utasok 3 személyre korlátozva van.
Nagyváradról Kálászra naponként este 6 órakor, az utasok felvétele 7 vagy 8 személyre korlátozva van.
Tófaljról Ujfehértóra naponként este 7 órakor. Az utasok felvétele 3 személyre korlátozva van.
Kassáról Lőrinczre naponként este 12 órakor. Az utasok 3 személyre korlátozva van.
Kassáról Przemszlára szerdán és szombaton délután 2 órakor. Az utasok 3 személyre korlátozva van.
Kassáról Szegedre naponként este 11 óra 45 perckor, az utasok 3 személyre korlátozva van.
Kassáról Mankácsra naponként este 11 óra 45 perckor, az utasok 3 személyre korlátozva van.

HIRDETMÉNYEK.

A tihanyi Sóstó-
fördőben Konyár mellett, alulirt e folyó július hó 19-kén

ANNA-BÁLT

rendezend, melyre a t. ez. közönség tisztelettel meghívatik.
A t. vendégek kényelméről minden tekintetben gondoskodva lesz; feltűző szobákban (ugy a hölgyek, mint férfiak számára) hiány nem leend.
A legzöltesb ételök, italok s frissítők a lehető legutányosb áron és pontos-sággal szolgáltatnak ki.
Melyeknek folytán a fentebb kijelölt napra, mentül számosabb látogatósáért esd — Debreczen. 1865 Jul. 5.

Tornay Ferencz
fördőhasznosbérle.

Papir szőnyegek
(Lapten) Bécs legelső papirszőnyeggyárból, tükéletesen rendezett Mintakönyv szerint kiválaszthatók és a **bécsi gyártár számítása mellett** megrendelhetők

Szepessy Antalnál.

Ugyanott: **napernyők, leggyezők, kalapok, nyakkötők, prágai kezttyük, női topánok, esztimák, uti eszközök,** és más noribergi és **düssdrák** a tisztelt közönség figyelmébe ajánlatnak.

Halál és vész minden téregnek!

Csalhatatlan **irtószer, patkányok, egerok, poloskák és srábbogarak kirtására,** mely szert alóliet bátorodik a t. ez. közönség figyelmébe ajánlat.
Alóliet ez általa feltalalt irtószer sikere felől képes, ugy magános-sak, mint államhatóságok által kiadott bizonyítványokkal magát igazolni, minél fogva számos megrendelést remél.
E szer 10 évig is eltartható és mégis sikeresen használható

A főraktár létezik Debreczenben egyedül **Szarka János** kereskedésében, Takyváradon Janki Antal, Nyir-gyházon Forgács G, Tokajban Kántor W. és Miskolczon (buzavásár) Balogh Györgyész uraknál.
Ára egy bádogszelenczének, mely **Riess Guttman** népepésztél van ellátva, magyar és német használati utasítással együtt 4 ft 40 ke.

Riess Guttman
veggyész és szaludalom tulajdonos.
Pest. Terézváros. Nagymezőutca 7. sz. 1. em. 16. ajtó.
Bizonyítvány. Alóliet polgármesterhivatal részéről czenmel hitelesen bizonyít-tatik, miszerint Riess Guttman veggyész ur e város „zöldfá“ vendégfogadójában nagy számban tanyázott ártalmas patkányokat, saját készítményű szerrel által elpusztítván, őt e tekintetben min-kinek ajánlhatom. — Szalánr. 1865. Márcz. 1.
Békessy Károly, pgyur.